

នៅចំពោះមុខអង្គបុរេជំនុំជម្រះ
អង្គជំនុំជម្រះវិសាមញ្ញក្នុងតុលាការកម្ពុជា

ព័ត៌មានពិស្តារអំពីការដាក់ឯកសារ

សំណុំរឿងលេខ៖ ០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជំនុំជម្រះ)
ភាគីដាក់ឯកសារ៖ សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
ដាក់ជូន៖ អង្គបុរេជំនុំជម្រះ
ភាសាដើម៖ អង់គ្លេស
កាលបរិច្ឆេទឯកសារ៖ ថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩

ឯកសារបកប្រែ
TRANSLATION/TRADUCTION
ថ្ងៃ ខែ ឆ្នាំ (Date): 22-Aug-2019, 15:45
CMS/CFO: Sann Rada

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារ

ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារស្នើឡើងដោយភាគីដាក់ឯកសារ៖ សាធារណៈ
ចំណាត់ថ្នាក់ឯកសារដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ៖ សាធារណៈ/Public
ប្រភេទនៃចំណាត់ថ្នាក់៖
ពិនិត្យឡើងវិញចំពោះឯកសារចំណាត់ថ្នាក់បណ្តោះអាសន្ន៖
ឈ្មោះមន្ត្រីទទួលបន្ទុកផ្នែកសំណុំរឿង និងឯកសារ៖
ហត្ថលេខា៖

**សំណើបន្ទាន់របស់មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួន
ទំព័រដើម្បីដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំនាស់នៅនឹងសេចក្តីសម្រេចពីតុលាការកម្ពុជាដែលបាននៃពាក្យសុំ
តាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤**

ដាក់ដោយ៖

សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី
ជេត វណ្ណលី

ធ្វើដូច្នេះ៖

ចៅក្រមអង្គបុរេជំនុំជម្រះ
ចៅក្រម ប្រាក់ គឹមសាន
ចៅក្រម Olivier BEAUVALLET
ចៅក្រម នីយ ថុល
ចៅក្រម BAIK Kang Jin
ចៅក្រម ហួត វុទ្ធី

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

ចម្លងជូន៖

សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត

សហព្រះរាជអាជ្ញា

សហមេធាវីការពារក្តី យីម ធីត្យ

យូ ប៊ុនឡេង

ជា លាង

សូ មូស្ស៊ីនី

Michael BOHLANDER

Brenda HOLLIS (ប្រមូល)

Suzana TOMANOVIĆ

សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

ហុង គីមសួន

Laure DESFORGE

គីម ម៉ែងឃី

Isabelle DURAND

ឡោ ជុនធី

Emmanuel JACOMY

សំ សុគង់

Martine JACQUIN

ស៊ុន សុវ៉ាន

Daniel MCLAUGHLIN

ទី ស្រីនណា

Lyma NGUYEN

ផែន ពៅ

Nushin SARKARATI

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

I. សេចក្តីផ្តើម

1. មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ស្នើសុំឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះពន្យារពេលវេលាកំណត់ ដោយអនុលោមតាមវិធាន ៣៩(៤) នៃវិធានផ្ទៃក្នុង ដើម្បីបង្កើនឧទ្ធរណ៍ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ស្តីពីភាពអាចទទួលយកបាននៃអ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី “ដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី” ដែលបានចេញនៅថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩^១។ មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក៏ស្នើសុំដោយគោរពផងដែរឱ្យបង្កើនចំនួនទំព័រ និងអនុញ្ញាតឱ្យដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍តែមួយភាសាសិន ជំទាស់ទៅនឹងសេចក្តីសម្រេចស្តីពីភាពអាចទទួលយកបាននៃដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤។
2. សំណើសុំពន្យារពេលវេលានេះអាចទទួលយកបាន ដោយសារមានមូលហេតុចាំបាច់មួយចំនួន។ **ទីមួយ** ការឆ្លើយតបទៅនឹងការបដិសេធយ៉ាងច្រើនចំពោះដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដ៏សន្ធឹកសន្ធាប់ នៅក្នុងដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ កាន់តែក្លាយជាបន្ទុកការងារដ៏ធ្ងន់ធ្ងរថែមទៀត ដោយសារតែមានបុគ្គលិក និងធនធានតិចតួចស្លូតស្ទឹងសម្រាប់មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតែម្នាក់ ដែលតំណាងអ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់ដែលត្រូវបានបដិសេធ ហើយធ្វើឱ្យគាត់មិនអាចឆ្លើយតបឱ្យបានពេញលេញទៅនឹងពាក្យសុំនីមួយៗដែលបានបដិសេធ នៅក្នុងរយៈពេល ១០ថ្ងៃ សម្រាប់ការដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឱ្យបានឆាប់រហ័សបានឡើយ។ **ទីពីរ** ការពន្យារពេលវេលាសម្រាប់ការដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នានា ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី កាន់តែមានយុត្តិកម្មបន្ថែមទៀត ពីព្រោះថា ទាំងដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទាំងឧបសម្ព័ន្ធនានាភ្ជាប់ទៅនឹងដីកាសម្រេចនេះ ព្រមទាំងដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ (“ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ”)^២ ដែលវិសាលភាពនៃការជំនុំជម្រះ ត្រូវបានកំណត់ និងពិភាក្សាលម្អិតនោះ បានផ្តល់មកឱ្យភាគីទាំងអស់តែជាភាសាអង់គ្លេសប៉ុណ្ណោះ។ ការពុំមានសំណើជាភាសាខ្មែរនៃដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ ធ្វើឱ្យមេធាវីកម្ពុជាតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្ថិតក្នុងស្ថានភាពលំបាកយ៉ាងខ្លាំង ទាក់ទងនឹងព័ត៌មានដែលខ្លួនអាចរកបានដើម្បីរៀបចំបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់

¹ ដីកាសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿងលេខ ០០៤/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស ឯកសារ D384 ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ [ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា “ដីកាសម្រេចអំពីការទទួលយក”]។

² ដីកាដោះស្រាយ សំណុំរឿងលេខ ០០៣/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស ឯកសារ D382 ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ [ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា “ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ”]។

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

ខ្លួនប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ **ជីប៊ី** សំណើសុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើត ចំនួនទំព័រប្រហាក់ប្រហែលគ្នានេះ ត្រូវបានអង្គបុរេជំនុំជម្រះអនុញ្ញាតនៅក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/២ និង សំណុំរឿង ០០៣ រួចមកហើយ^៣។

3. ការពន្យារពេលវេលាមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ដល់ ប្រសិទ្ធភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីទំព័រចំពោះបញ្ហានេះ ពីព្រោះ ការខ្វែងគំនិតគ្នាវាងការចេញដីកាដោះស្រាយរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ និងអន្តរជាតិ តម្រូវ ឱ្យអង្គបុរេជំនុំជម្រះ ដោះស្រាយបញ្ហាយុត្តាធិការបុគ្គលរបស់តុលាការនេះមកលើ យីម ទិត្យ សិន មុននឹង ពិចារណាអំពីដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ អាស្រ័យហេតុនេះ ការពន្យារពេលបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ នានាទាក់ទងនឹងការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងមិនធ្វើឱ្យប៉ះពាល់ហួសហេតុដល់ផលប្រយោជន៍ របស់ភាគីនោះឡើយ។
4. ដើម្បីជាប្រយោជន៍ដល់ភាពជឿនលឿន មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំការអនុញ្ញាតដាក់សំណើ បន្ទាន់ចាំបាច់នេះជាភាសាអង់គ្លេសសិន ឯសំណើបកប្រែជាភាសាខ្មែរនឹងដាក់ជូនតាមក្រោយ ឱ្យបានឆាប់ តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។

II. ប្រវត្តិនីតិវិធី

5. នៅថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ បានចេញដីកាដោះស្រាយរបស់ គាត់ (“ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ”) ដែលចោទប្រកាន់ យីម ទិត្យ ចំពោះអំពើប្រល័យពូជ សាសន៍ទៅលើជនជាតិខ្មែរក្រោម ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងអំពើមនុស្សឃាត^៤ ។ នៅថ្ងៃដែលនេះដែរ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ ក៏បានចេញដីកាសម្រេចរបស់គាត់ទទួលយក ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលកំណត់ពីបទដ្ឋានសម្រាប់ការទទួលយកអ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹង រដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤^៥។ ឧបសម្ព័ន្ធ ខ ភ្ជាប់ទៅនឹងដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី

³ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យារពេលកំណត់ និងចំនួនទំព័រ សំណុំរឿងលេខ ០០៤/ ២/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ៥៨) ឯកសារ D362/4 ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨។ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើ បន្ទាន់របស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ ដើម្បីដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទៅនឹង សេចក្តីសម្រេចពីភាពអាចទទួលយកបាននៃពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ សំណុំរឿងលេខ ០០៣/០៧- ០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស ឯកសារ D269/2 ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩។

⁴ សំណុំរឿង ០០៣ ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ។

⁵ ដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០៣។

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

ជាឯកសារសំអាងហេតុដែលសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិ បានសម្រេចមិនទទួលយកអ្នកដាក់ពាក្យ សុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីចំនួន ១១៣ នាក់ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤^៦។ ពីដំបូង ឧបសម្ព័ន្ធ ខ ត្រូវបាន ចេញតែជាភាសាអង់គ្លេសប៉ុណ្ណោះ ហើយសំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរត្រូវបានដាក់ក្នុងសំណុំរឿងនៅថ្ងៃទី ១៩ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩។ ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ ដែលសរុបទាំងអស់មានចំនួន ៤៨៧ ទំព័រ ត្រូវបានចេញតែជាភាសាអង់គ្លេសប៉ុណ្ណោះ ដោយពុំទាន់មានការបកប្រែទៅជាភាសាទីពីរនោះឡើយ។ នៅ ក្នុងដីកាដោះស្រាយមួយដាច់ដោយឡែក សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ បានបដិសេធបទចោទប្រកាន់ ទាំងអស់មកលើ យីម ទិត្យ ដោយសារតែកង្វះយុត្តាធិការបុគ្គល (“ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ”) ហើយហេតុនេះ គាត់បានចេញដីកាបដិសេធពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់ក្នុងសំណុំ រឿង ០០៤^៧។ ដីកាសម្រេចទាំងនេះដែលមានកម្រាស់ ៥៧១ ទំព័រ ត្រូវបានចេញតែជាភាសាខ្មែរប៉ុណ្ណោះ ដោយពុំមានការបកប្រែទៅជាភាសាអង់គ្លេស ឬជាភាសាបារាំងនោះទេ។

III. ច្បាប់ជាធរមាន

6. វិធានផ្ទៃក្នុងចែងថា សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត (“ស.ច.ស”) អាចធ្វើការសម្រេចទៅលើការទទួលយកដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅទូទាំងដំណាក់កាលស៊ើបសួរ ប៉ុន្តែ ក្រោយពេលចេញដីកាដោះស្រាយរួច ស.ច.ស “ត្រូវសម្រេចអំពីភាពអាចទទួលយកបាន នៃពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដែលនៅសេសសល់ ទាំងអស់ដោយដីកាដោយឡែក”⁸។ អ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី មានសិទ្ធិប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ជំទាស់នឹងសេចក្តីសម្រេចរបស់ ស.ច.ស អំពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដោយមិនផ្អាកកិច្ច ដំណើរការនីតិវិធីទេ⁹។ បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ស្ថិតក្នុងរបបនៃបណ្តឹង ឧទ្ធរណ៍ឆាប់រហ័សរបស់តុលាការ ដែលតម្រូវថា បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវដាក់ “ក្នុងរយៈពេល ១០ ថ្ងៃ ចាប់ពី ថ្ងៃជូនដំណឹងនៃសេចក្តីសម្រេច អំពីភាពអាចទទួលយកបាននូវពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី”

⁶ ឧបសម្ព័ន្ធ ខ៖ អ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ត្រូវបានប្រកាសមិនទទួលយកក្នុងសំណុំរឿង ០០៤/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស ឯកសារ D384 ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩។

⁷ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ ដីកាសម្រេចលើកលែងចោទប្រកាន់ យីម ទិត្យ សំណុំរឿងលេខ ០០៤/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស ឯកសារ D381 ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩ [ចាប់ពីនេះតទៅហៅថា “ដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.ជ”]។ សហចៅក្រម ស៊ើបអង្កេតជាតិ ដីកាសម្រេចបដិសេធពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សំណុំរឿងលេខ ០០៤/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស ឯកសារ D383 ចុះថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៩។

⁸ វិធានផ្ទៃក្នុង អ.វ.ត.ក (វិសោធនកម្មលើកទី ៩) វិធាន ២៣ស្ទួន(៣)។

⁹ វិធានផ្ទៃក្នុង អ.វ.ត.ក (វិសោធនកម្មលើកទី ៩) វិធាន ២៣ស្ទួន(២)-(៣)។

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

ជាថិរវេលាដែលពុំមានចែងអំពីការពន្យារពេលទេ¹⁰។ សេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារចែងថា ពេលវេលាកំណត់សម្រាប់ការដាក់ឯកសារត្រូវរាប់មួយថ្ងៃ បន្ទាប់ពីថ្ងៃនៃការជូនដំណឹងពីឯកសារ “ជា ភាសាខ្មែរ និងភាសាផ្លូវការមួយផ្សេងទៀតរបស់ អ.វ.ត.ក”¹¹។

7. សិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការទទួលបានការចូលរួមដោយត្រឹមត្រូវ និងប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព នៅក្នុងកិច្ច ដំណើរការនីតិវិធីចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក មានចែងទាំងនៅក្នុងវិធានផ្ទៃក្នុង និងយុត្តិសាស្ត្ររបស់តុលាការនេះ ក៏ដូចជានៅក្នុងគោលការណ៍ទូទៅនៃការចូលរួមរបស់ជនរងគ្រោះ ដែលមានចែងក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ ហើយ ដែលត្រូវបានទទួលស្គាល់ដោយតុលាការនេះ។ វិធាន ២១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង បង្កើតជាគោលការណ៍សារវន្ត ដែលណែនាំដល់ដំណើរការរបស់តុលាការ ដែលរួមមាន វិធានផ្ទៃក្នុង នីតិវិធី និងសេចក្តីណែនាំអនុវត្តរបស់ អ.វ.ត.ក “ត្រូវតែបកស្រាយក្នុងន័យការពារជានិច្ច ដល់ផលប្រយោជន៍របស់ជនសង្ស័យ ជនត្រូវចោទ ជន ជាប់ចោទ និង ជនរងគ្រោះ ... ដោយគិតដល់លក្ខណៈពិសេសរបស់ អ.វ.ត.ក”¹²។ អ.ប.ជ បានសម្រេច ថា ការបកស្រាយ និងការអនុវត្តច្បាប់ស្តីពីការបង្កើត អ.វ.ត.ក ត្រូវធ្វើឡើងឱ្យស្របនឹងលក្ខណៈពិសេស របស់តុលាការនេះ រួមទាំងបរិបទ គោលបំណង និងកម្មវត្ថុរបស់តុលាការ ដោយរាប់បញ្ចូលទាំងការធានា ដល់សិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះ ក្នុងការទទួលបាន “ការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព” នៅក្នុងកិច្ចដំណើរការ នីតិវិធី និងការទទួលបានដំណោះស្រាយ¹³។ វិធាន ២១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង និងមាត្រា ១២(២) នៃកិច្ចព្រម ព្រៀង អ.វ.ត.ក ក៏ធានាដល់ភាពត្រឹមត្រូវនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងតម្រូវផងដែរថា សិទ្ធិរបស់ជនរង គ្រោះ “ត្រូវបានការពារនៅក្នុងអំឡុងពេលនៃដំណើរការនីតិវិធីរឿងក្តី”¹⁴។
8. នៅក្នុងការសម្រេចទទួលយកសំណើរបស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យារពេលវេលា កំណត់ និងបង្កើនចំនួនទំព័រ ដើម្បីដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំទាស់នឹងដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានទទួលស្គាល់ថា ក្នុងករណីដែលវិធាននីតិវិធីមានភាពមិនច្បាស់លាស់ ឬបញ្ហាអង្គ

¹⁰ វិធានផ្ទៃក្នុង អ.វ.ត.ក (វិសោធនកម្មលើកទី ៩) វិធាន ៧៧ស្ទួន(២)។

¹¹ សេចក្តីណែនាំអនុវត្តស្តីពីការដាក់ឯកសារនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក (វិសោធនកម្មលើកទី ៨) មាត្រា ៨.៥ ចុះខែមករា ឆ្នាំ២០០៧។

¹² វិធានផ្ទៃក្នុង អ.វ.ត.ក (វិសោធនកម្មលើកទី ៩) វិធាន ២១(១) (គូសបញ្ជាក់បន្ថែម)។

¹³ សាលដីកាលើគ្រប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ទាំងអស់ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចធានារបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត លើភាពអាចទទួលយកបាននៃ ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សំណុំរឿង ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ) ឯកសារ D404 ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ កថាខណ្ឌ ៥៨-៦៥ [ព្រឹត្តិការណ៍នេះត្រូវបានហៅថា “សាលដីកា អ.ប.ជ សម្រេចលើការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុង សំណុំរឿង ០០២”]។

¹⁴ វិធានផ្ទៃក្នុង អ.វ.ត.ក (វិសោធនកម្មលើកទី ៩) វិធាន ២១(១)។ កិច្ចព្រមព្រៀងរវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ទាក់ទងនឹងការកាត់សេចក្តីនៅក្រោមច្បាប់កម្ពុជា នូវឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តឡើងនៅក្នុងរយៈកាលនៃកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ ចុះថ្ងៃទី០៦ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ២០០៣ ត្រង់មាត្រា ១២(២)។

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

ច្បាប់ប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះ នៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក នោះ “គេ អាចស្វែងរកការណែនាំនៅក្នុងគោលការណ៍ទូទៅស្តីពីជនរងគ្រោះ ដូចមាននៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ” រួមទាំង គោលការណ៍ណែនាំជាមូលដ្ឋានរបស់ អ.ស.ប ស្តីពីជនរងគ្រោះ”¹⁵។ គោលការណ៍ទាំងនេះអំពាវនាវឱ្យ មានយន្តការតាមផ្លូវតុលាការសម្រាប់ដោះស្រាយដល់ជនរងគ្រោះឱ្យបាន “ឆាប់រហ័ស ត្រឹមត្រូវ ... និង អាចអនុវត្តបាន”¹⁶។ គោលការណ៍ទាំងនេះក៏តម្រូវផងដែរថា ដំណើរការតាមផ្លូវតុលាការ ត្រូវ “ឆ្លើយតប” ទៅជនរងគ្រោះ ដោយ “អនុញ្ញាតឱ្យជនរងគ្រោះបង្ហាញការយល់ឃើញ និងការព្រួយបារម្ភ និងយកទៅ ពិចារណានៅក្នុងដំណាក់កាលសម្របនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ក្នុងករណីដែលផលប្រយោជន៍ផ្ទាល់ខ្លួនរបស់ ពួកគាត់ត្រូវបានប៉ះពាល់ ដោយមិនឱ្យខូចខាតប្រយោជន៍របស់ជនជាប់ចោទឡើយ”¹⁷។

IV. ការពិភាក្សា

9. ដើម្បីជាប្រយោជន៍យុត្តិធម៌ អ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គួរទទួលបានឱកាសសម រម្យ ត្រឹមត្រូវ អាចអនុវត្តបាន និងប្រកបដោយអត្ថន័យខ្លីសារ តាមរយៈមេធាវីរបស់ពួកគាត់ ដើម្បីលើក ឡើងពីការយល់ឃើញ និងការព្រួយបារម្ភរបស់ពួកគាត់ ឆ្លើយតបទៅនឹងការបដិសេធរបស់សហចៅក្រម ស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិចំពោះពាក្យសុំរបស់ពួកគាត់ចូលរួមនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ ក្នុងឋានៈជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។
10. នីតិវិធីស្តីពីភាគីដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីដែលមានចែងក្នុងវិធាន ២៣ស្ទួន ប្រមើលឃើញថា សហចៅក្រម ស៊ើបអង្កេតអាចសម្រេចលើពាក្យសុំទាំងអស់នេះជាបន្តបន្ទាប់ នៅទូទាំងអំឡុងពេលនៃការស៊ើបសួរ។

¹⁵ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យាររយៈពេលកំណត់ និងចំនួនទំព័រ សំណុំរឿងលេខ ០០៤/ ២/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ៥៨) ឯកសារ D362/4 ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ កថាខណ្ឌ ៧ ដកស្រង់សាល ដីកាលើគ្រប់បណ្តឹងខន្ធនាទាំងអស់ប្រឆាំងនឹងដីកាសម្រេចនានារបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត លើភាពអាចទទួលយកបាននៃពាក្យសុំ តាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សំណុំរឿងលេខ ០០២/១៩-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ) ឯកសារ D404/2/4 ចុះថ្ងៃទី ២៤ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១១ កថាខណ្ឌ ៣២។

¹⁶ សេចក្តីប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាននៃយុត្តិធម៌ សម្រាប់ជនរងគ្រោះដោយសារឧក្រិដ្ឋកម្ម និងការរំលោភបំពានអំណាច សេចក្តី សម្រេចរបស់មហាសន្និបាត អ.ស.ប លេខ 40/34 ចុះថ្ងៃទី២៩ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៨៥ ត្រង់គោលការណ៍ទី១១ [ព្រឹត្តិការណ៍ទៅហៅថា “សេចក្តី ប្រកាសរបស់ អ.ស.ប ស្តីពីការរំលោភបំពានអំណាច”]។ សូមមើលផងដែរ សេចក្តីប្រកាសស្តីពីគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋាន និងការណែនាំ អំពីសិទ្ធិទទួលបានដំណោះស្រាយ និងការរៀបចំសម្រាប់ជនរងគ្រោះដោយសារការរំលោភបំពានធ្ងន់ធ្ងរលើច្បាប់សិទ្ធិមនុស្សអន្តរជាតិ និង ការរំលោភធ្ងន់ធ្ងរលើច្បាប់មនុស្សធម៌អន្តរជាតិ សេចក្តីសម្រេចរបស់មហាសន្និបាត អ.ស.ប លេខ 60/147 ចុះថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៥ ត្រង់គោលការណ៍ទី១១ [ព្រឹត្តិការណ៍ទៅហៅថា “គោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានរបស់ អ.ស.ប ស្តីពីសិទ្ធិទទួលបានឧបាស្រ័យ”]។

¹⁷ សេចក្តីប្រកាសរបស់ អ.ស.ប ស្តីពីការរំលោភបំពានអំណាច ត្រង់គោលការណ៍ទី៦(ក)-(ខ)។

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

ហេតុដូច្នេះ សេចក្តីសម្រេចស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី អាចត្រូវបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍ជាបុគ្គល ដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានមួយដែលឆាប់រហ័ស ដូចមានចែងក្នុងវិធាន ៧៧ស្ទួន នៃវិធានផ្ទៃក្នុង។ ប៉ុន្តែ ករណី នៅទីនេះ ដោយសារតែពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់ ត្រូវបានសម្រេចនៅក្នុងដីកា ដំណោះស្រាយក្នុងពេលតែមួយ នោះវាធ្វើឱ្យមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយរូប ស្ថិតក្នុងស្ថាន ភាពមួយដែលមិនអាចធ្វើទៅបានក្នុងការចាត់ចែងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ឱ្យបានឆាប់រហ័សសម្រាប់កូនក្តីដែលមាន ចំនួនជាងមួយរយនាក់ នៅក្នុងពេលតែមួយបានឡើយ។ សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេត អាចបដិសេធពាក្យសុំតាំង ខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី នៅពេលណាមួយក៏បាន។ នៅក្នុងការអនុញ្ញាតមួយស្រដៀងគ្នានេះដែរ ក្នុង សំណុំរឿង ០០៤/២ និងសំណុំរឿង ០០៣ អង្គបុរេជំនុំជម្រះបានទទួលស្គាល់ថា ការខកខានមិនបានពន្យាររយៈពេលកំណត់ខ្លីដូចមានចែងក្នុងវិធាន ៧៧ស្ទួននៃវិធានផ្ទៃក្នុង នឹងជា “ការរារាំងមិនឱ្យជនរងគ្រោះចូល រួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព ព្រមទាំងរំលោភលើវិធាន ២១ នៃវិធានផ្ទៃក្នុង និងគោលការណ៍អន្តរជាតិស្តីពី ការធានានូវផលប្រយោជន៍របស់ជនរងគ្រោះ”¹⁸។ ដោយសារតែវិសាលភាពធំធេងនៃការបដិសេធនៅក្នុង ដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងដោយសារតែធនធានតិចតួចស្តូចស្តេច ដែលសហ មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីតែម្នាក់ ដែលតំណាងឱ្យអ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋ ប្បវេណីទាំង ១១៣ នាក់ដែលត្រូវបានបដិសេធអាចប្រើប្រាស់បាន សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋ ប្បវេណីស្នើសុំបន្ថែមពេលវេលាចំនួន ៣០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃជូនដំណឹងអំពីការបកប្រែជាភាសាខ្មែរនៃដីកា ដំណោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ ដើម្បីដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនជំទាស់នឹងដីកាសម្រេចទទួលយកដើម បណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

11. ដីកាដំណោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ លើកឡើង និងរៀបរាប់លម្អិតច្បាស់លាស់អំពីវិសាលភាពនៃដីកា បញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ ដែលក្នុងនោះ ការសម្រេចលើការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទៅក្នុងសំណុំ រឿង ០០៤ ត្រូវបានយកមកសំអាង។ លទ្ធភាពរបស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដើម្បី ការពារប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព នូវសិទ្ធិរបស់កូនក្តីខ្លួនក្នុងការចូលរួមកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ តាមរយៈដំណើរការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី គឺអាស្រ័យលើការ យល់ដឹងច្បាស់លាស់របស់ខ្លួនអំពីវិសាលភាពនៃដីកាបញ្ជូនរឿងទៅជំនុំជម្រះ។ ហេតុដូច្នេះ នៅពេលចាប់

¹⁸ សេចក្តីសម្រេចលើសំណើរបស់មេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំពន្យាររយៈពេលកំណត់ និងចំនួនទំព័រ សំណុំរឿង ០០៤/២/ ០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ៥៨) ឯកសារ D362/4 ចុះថ្ងៃទី២៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១៨ កថាខណ្ឌ ៩។ សេចក្តីសម្រេច លើសំណើបន្ទាន់របស់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី សុំបន្ថែមពេលវេលា និងបង្កើនចំនួនទំព័រ ដើម្បីដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ជំទាស់ទៅនឹងសេចក្តីសម្រេចពីភាពអាចទទួលយកបាននៃពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០៣ សំណុំរឿងលេខ ០០៣/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស ឯកសារ D269/2 ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០១៩ កថាខណ្ឌ ៣។

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

ផ្ដើមគិតរាប់រយៈពេលសម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ខណៈដែលមានតែសំណៅជាភាសាអង់គ្លេសនៃដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ សម្រាប់សហមេធាវីកម្ពុជាតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនោះ គឺធ្វើឱ្យរូបគាត់ និងកូនក្តីរបស់គាត់ខាតប្រយោជន៍យ៉ាងសម្បើមនៅក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី និងរំលោភលើគោលការណ៍ជាមូលដ្ឋានស្តីពីភាពត្រឹមត្រូវផ្នែកនីតិវិធីដែលណែនាំដល់កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខ អ.វ.ត.ក។ វាជាការពិតហើយដែលថាសហមេធាវីកម្ពុជាតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមួយចំនួន ដែលតំណាងឱ្យកូនក្តីរបស់ខ្លួន ពុំមានសហមេធាវីដែលចេះនិយាយភាសាអង់គ្លេសនោះទេ។ អាស្រ័យហេតុនេះ ដើម្បីរក្សាដល់ភាពត្រឹមត្រូវនៃដំណើរការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី និងដើម្បីធានាការពារដល់ផលប្រយោជន៍របស់ជនរងគ្រោះនៅក្នុងដំណើរការនីតិវិធី ពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំទាស់នឹងដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ មិនគួរចាប់ផ្ដើមគិតនោះទេ រហូតទាល់តែសំណៅបកប្រែជាភាសាខ្មែរនៃដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ ត្រូវបានបកប្រែរួចរាល់សិន។

12. ការពន្យារពេលវេលាសម្រាប់ការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំទាស់នឹងដីកាសម្រេចទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ នឹងផ្តល់ឱកាសកាន់តែទូលំទូលាយដល់សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ក្នុងការជួបប្រាស្រ័យទាក់ទងជាមួយកូនក្តីរបស់ខ្លួនដែលភាគច្រើនរស់នៅតាមទីជនបទដាច់ស្រយាលនៅទូទាំងប្រទេស និងនៅក្រៅប្រទេស។ ការពន្យារពេលវេលានេះ នឹងអនុញ្ញាតឱ្យសហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានការប្រឹក្សាយោបល់ប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាពជាមួយនឹងកូនក្តីរបស់ខ្លួន ដើម្បីដាក់ការជំទាស់តវ៉ាមួយដែលមានមូលដ្ឋានត្រឹមត្រូវ ទៅនឹងការសម្រេចរបស់សហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតអន្តរជាតិចំពោះការមិនទទួលយកនេះ។ ក្នុងដំណាក់កាលនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដ៏សំខាន់នេះ ពេលដែលសិទ្ធិរបស់ជនរងគ្រោះក្នុងការចូលរួមឱ្យបានពេញលេញ ស្ថិតក្នុងភាពស្រពិចស្រពិលបែបនេះ ការប្រឹក្សាយោបល់ពិតជាមានសារៈសំខាន់ណាស់ ប្រសិនបើតុលាការពិតជាបំពេញកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនដើម្បីការពារផលប្រយោជន៍របស់ជនរងគ្រោះ និងគោរពសិទ្ធិរបស់ពួកគាត់ក្នុងការទទួលបានការចូលរួមប្រកបដោយប្រសិទ្ធភាព តាមរយៈដំណើរការបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ដែលអាចទទួលបានមែននោះ។

13. លើសពីនេះទៀត សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ អនុញ្ញាតឱ្យសហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីមានពេលវេលាបន្ថែម នឹងមិនធ្វើឱ្យអន្តរាយដល់សិទ្ធិរបស់ភាគីដទៃទៀតនោះទេ ហើយក៏មិនប៉ះពាល់ដល់ប្រសិទ្ធភាពនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ នោះដែរ។ ជាបញ្ហាបឋម ការខ្វែងយោបល់គ្នាផ្នែកយុត្តាធិការរវាងសហចៅក្រមស៊ើបអង្កេតជាតិ និងអន្តរជាតិ និងផលប៉ះពាល់របស់វាប្រសិនបើមាន ទៅលើឋានៈរបស់អ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីទាំងអស់ក្នុងសំណុំរឿង

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

០០៤ ត្រូវតែដោះស្រាយដោយអង្គបុរេជំនុំជម្រះ មុននឹងដោះស្រាយលើការទទួលយកអ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។ ដោយសារថា អ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅតែមានសិទ្ធិក្នុងការចូលរួមក្នុងកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី រហូតទាល់តែមានសេចក្តីសម្រេចស្ថាពរលើការសម្រេចទទួលយកពួកគាត់នោះ វាមានហេតុផល ឬភាពចាំបាច់តិចតួចដែលអង្គបុរេជំនុំជម្រះត្រូវសម្រេចលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីនៅដំណាក់កាលនេះ។ ដូចគ្នានេះដែរ មេធាវីការពារក្តីបានដាក់សំណើសុំពន្យារពេលវេលាកំណត់សម្រាប់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ខ្លួនជំទាស់នឹងដីកាដោះស្រាយទាំងពីរ ដោយស្នើសុំពេលវេលាចំនួន ១៤ ថ្ងៃបន្ថែមទៀត គិតចាប់ពីថ្ងៃជូនដំណឹងអំពីការបកប្រែដីកាដោះស្រាយទាំងពីរ¹⁹។

14. នៅ អ.វ.ត.ក ជនរងគ្រោះមានសិទ្ធិទទួលបានវិធានការការពារ និងការពិចារណាឱ្យបានពេញលេញទៅតាមគោលការណ៍ច្បាប់ជាសារវ័ន្ត វិធានសម្រាប់តុលាការ និងគោលការណ៍ទូទៅនៃច្បាប់អន្តរជាតិ។ នៅក្នុងបញ្ហានីតិវិធី ដូចជា ការអនុញ្ញាតផ្តល់ពេលវេលាក្នុងការដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចៅក្រមនៃអង្គបុរេជំនុំជម្រះបានកត់សម្គាល់ពី “ភាពចាំបាច់ជាសារវ័ន្ត ... ដើម្បីធានាចំពោះការគោរពនីតិវិធីដែលបានបង្កើតឡើងដើម្បីទទួលបាន “ភាពយុត្តិធម៌ទៅតាមនីតិវិធី” មិនមែនដើម្បី “ភាពយុត្តិធម៌ទៅតាមលទ្ធផលដែលខ្លួនចង់បាននោះទេ”²⁰។ ការអនុញ្ញាតទៅតាមសំណើសុំបន្ថែមពេលវេលា អង្គបុរេជំនុំជម្រះនឹងធានាថា អ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ទទួលបានយុត្តិធម៌ទៅតាមនីតិវិធី ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍របស់ពួកគាត់ស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី។

V. សំណើ

15. យោងតាមមូលហេតុដូចបានលើកឡើងខាងលើ សហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីស្នើសុំដោយក្តីគោរពដល់អង្គបុរេជំនុំជម្រះមេត្តា៖

ក. ពន្យារកាលបរិច្ឆេទកំណត់សម្រាប់ដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ជំទាស់នឹងសេចក្តីសម្រេចស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណីក្នុងសំណុំរឿង ០០៤ រយៈពេល ៣០ ថ្ងៃ គិតចាប់ពីថ្ងៃជូនដំណឹងអំពីការបកប្រែទៅជាភាសាខ្មែរនៃដីកាដោះស្រាយរបស់ ស.ច.ស.អ។

¹⁹ សំណើរបស់ យឹម ទិត្យ សុំពន្យារពេលនៃការបរិច្ឆេទសម្រាប់ការជូនដំណឹងអំពីការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ចំពោះដីកាដោះស្រាយ សំណុំរឿងលេខ ០០៤/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ) ឯកសារ D381/1 ចុះថ្ងៃទី០៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩។

²⁰ មតិយោបល់របស់ចៅក្រម Lahuis និងចៅក្រម Downing សេចក្តីពិចារណារបស់អង្គបុរេជំនុំជម្រះ ទាក់ទងនឹងបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ស្តីពីការទទួលយកអ្នកដាក់ពាក្យសុំតាំងខ្លួនជាដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី លោក រ៉ូប៊ឺត ហាមីល (Robert Hamill) សំណុំរឿងលេខ ០០៣/០៧-០៩-២០០៩-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អបជ០២) ឯកសារ D11/2/4/4 ចុះថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១១ ត្រង់កថាខណ្ឌ ១០។

០០៤/០៧-០៩-២០០៧-អ.វ.ត.ក/ក.ស.ច.ស (អ.ប.ជ៦១)

- ខ. បង្កើនចំនួនទំព័រកំណត់សម្រាប់ដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍ ស្តីពីការទទួលយកដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី រហូតដល់ ៤៥ ទំព័រ។ និង
- គ. អនុញ្ញាតឱ្យសហមេធាវីតំណាងដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី ដាក់បណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នានារបស់ខ្លួនតែ មួយភាសាសិន អាចជាភាសាខ្មែរ ឬភាសាអង់គ្លេសក៏បាន ចំណែកសំណៅបកប្រែនឹងដាក់ជូន តាមក្រោយ។

សូមលោកចៅក្រមមេត្តាទទួលយកសំណើនេះដោយក្តីគោរព។

កាលបរិច្ឆេទ	ឈ្មោះ	ទីកន្លែង	ហត្ថលេខា
ថ្ងៃទី២៦ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០១៩	ជេត វណ្ណលី មេធាវីកម្ពុជាតំណាង ដើមបណ្តឹងរដ្ឋប្បវេណី	រាជធានីភ្នំពេញ ប្រទេសកម្ពុជា	